

ВІД АВТОРКИ НАЙПОПУЛЯРНІШИХ РОМАНТИЧНИХ БЕСТСЕЛЕРІВ

© Stine Hellmann

Джоджо Мойєс — англійська романістка, журналістка, одна з небагатьох письменниць, яка двічі здобула премію Асоціації любовних романістів у номінації «Любовний роман року», володарка нагороди «Книга року» від *Galaxy Book Award*. Її зворушливі історії кохання посідають перші позиції у списках бестселерів «The New York Times», їх перекладено багатьма мовами світу.

Еліс просто хотіла бути щасливою. Гадала, що одруження подарує їй те, про що вона так мріяла. Але коли рідна Англія лишилася за океаном, Кентукі зустрів її задухою та консерватизмом. Чоловік, який у всьому слухався батька, почуття скутості — те, що отримала Еліс. Тож коли в містечку почали шукати волонтерів для пересувної бібліотеки, вона не вагаючись зголосилася. Тут Еліс знайомиться з Марджері, яка не кориться закам'янілим традиціям і знає, як це — бути по-справжньому щасливою та вільною. Життя Еліс карколомно змінюється. І чоловік, який був для неї всім, виявляється чужим. Бо вона вже давно кохає іншого. Того, з ким зможе стати собою...

www.bookclub.ua

ISBN 978-617-12-7096-1

9 786171 270961

ДЖОДЖО МОЙЄС
Подаруй мені зірку

ДЖОДЖО МОЙЄС

Подаруй
МЕНІ
зірку

Це наче проникливий лист
про силу книжок і кохання.

Kirkus Reviews

ДЖОДЖО
МОЙЕС

JOJO MOYES

The
Giver
of
Stars

A NOVEL

ДЖОДЖО
МОЙЄС

Подаруй
МЕНІ
зірку

РОМАН

ХАРКІВ КЛУБ
СІМЕЙНОГО
2020 ДОЗВІЛЛЯ

УДК 821.111
М74

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Перекладено за виданням:
Moyes J. The Giver of Stars : A Novel / Jojo Moyes. —
London : Michael Joseph, 2019. — 400 p.

Переклад з англійської
Дар'ї Петрушенко й Олексія Чуни

Дизайнер обкладинки *Анастасія Попова*

ISBN 978-617-12-7096-1
ISBN 978-0-718-18320-2 (англ.)

© Jojo's Mojo Ltd, 2019
© Depositphotos.com / DeCe11,
TopVectors, ty4ina, tanyadzu,
Sonulkaster, обкладинка, 2020
© Hemiro Ltd, видання україн-
ською мовою, 2020
© Книжковий Клуб «Клуб Сі-
мейного Дозвілля», переклад
і художнє оформлення, 2020

Барбарі Нап'єр, яка дарує мені зірки,
коли я потребую їх.

І всім бібліотекаркам світу

Пролог

20 грудня 1937 року.

Послухай. П'ять кілометрів у глиб лісу, під самісіньким хребтом Арноттс-Ридж — і ти в тиші, такій в'язкій, наче переходиш її вбхід. Немає пташиного співу після заходу сонця, навіть у розпал літа, а надто тепер, коли пронизливо-холодне повітря таке насичене вологою, що в ньому завмирають ті кілька листків, які ще стійко тримаються на гілках. Серед дубів і пеканових дерев ніщо не ворухнеться: дикі тварини зарилися глибоко в землю, м'які грудки хутра переплелися у вузьких норах чи видовбаних стовбурах. Сніг такий глибокий, що ноги мула провалюються по коліна, і кожен кілька кроків він спотикається й підозріло фиркає, вишукуючи хиткі камені та ями під нескінченним білим покривом. Лише вузька річка внизу впевнено тече, і її прозора вода дзюрчить і булькає в кам'янистому руслі, прямуючи вниз, до кінцевої точки, якої ніхто з місцевих ніколи не бачив.

Марджері О'Гер пробує поворухнути пальцями в черевиках, але ті давно заніміли. Її дрижаки беруть від думки про те, як вони болітимуть, коли відігріються знов. Три пари вовняних шарпеток — а за цієї погоди все одно, що ходити босоніж. Вона гладить велику шию мула, важкими чоловічими рукавицями змахуючи кришталіки льоду, що утворилися на його густому хутрі.

— Буде тобі сьогодні добавка, Чарлі, — каже вона й дивиться, як розвертаються назад його великі вуха. Жінка совається в сідлі, поправляючи сумки, щоб рівномірно розподілити вагу на мулі, доки вони пробираються вниз до річки. — Буде гаряча патока тобі до вечері. Може, навіть трохи з'їм сама.

Ще шість кілометрів, думає вона, шкодуючи, що не поснідала ситніше. Повз індіанський укіс, стежкою вгору між жовтих сосен. Ще дві ущелини — і вигулькне стара Ненсі, як завжди співаючи гімнів своїм чистим сильним голосом, що лунає крізь ліс, і йтиме назустріч їй, по-дитячому вимажуючи руками.

— Не треба вам іти вісім кілометрів, щоб зустріти мене, — каже вона жінці що два тижні. — Це наша робота. Тому ми й верхи.

— О, ви, дівчата, робите достатньо.

Вона знає справжню причину. Ненсі, як і її сестра Джин, прикута до ліжка у крихітній рубленій хаті в Ред-Лік, не може допустити й тіні шансу, що прогавить чергову порцію історій. Вона має шістдесят чотири роки й три здорових зуби, а ще небайдужа до гарньогого ковбоя:

— Той Мак Магвайр — від нього моє серце тріпоче, як ви-пране простирадло на довгому мотузку.

Вона сплітає руки й підводить очі до небес.

— Арчер так його описав, наче він сходить зі сторінок тієї книжки й підхоплює мене з собою на коня.

Вона по-змовницькому нахиляється вперед:

— Я б радо осідлала не лише коня. Чоловік казав, я мала неабиякий задок, коли була дівкою!

— Не сумніваюся, Ненсі, — відповідає Марджері щоразу, і жінка вибухає сміхом, плескаючи себе по стегнах, наче вперше таке сказала.

Тріскає сучок, і Чарлі нашорошує вуха. Такі великі, що, мабуть, чує все мало не до Луїсвілля.

— Сюди, хлопчику, — каже вона, скеровуючи тварину вбік від кам'янистого виступу. — За хвилику ти її почувеш.

— Кудись поспішаєш?

Марджері різко озирається.

Його злегка хитає, але погляд рівний і прямий. Вона бачить, що його рушниця зведена й він тримає її, як дурень, із пальцем на гачку.

— То тепер ти на мене глянеш, еге ж, Марджері?

Вона змушує себе говорити спокійно, водночас гарячково розмірковуючи.

— Я бачу тебе, Клеме Мак-Каллоу.

— *«Я бачу тебе, Клеме Мак-Каллоу»*, — він спльовує, кривляючись, як бридка дитина на шкільному подвір'ї. Його волосся з одного боку стоїть сторч, наче він на ньому спав. — Ти бачиш мене, а при цьому дивишся на свій ніс.

Ти бачиш мене, як бруд на своєму черевіку. Наче ти якась особлива.

Марджері ніколи не була боягузкою, але вона вже достатньо знайома з цими горянами, щоб знати: не слід затівати бійку з п'яним. А надто коли в руках у нього заряджена рушниця.

Вона швидко гортає в пам'яті список людей, яких могла образити — бачить Бог, кілька таких знайдеться, але Мак-Каллоу? Попри очевидність, вона нічого не пригадує.

— Якщо твоя родина щось не поділила з моїм батьком, це поховано разом із ним. Лишилася тільки я, а мене давня ворожнеча не цікавить.

Мак-Каллоу вже стоїть просто в неї на дорозі, розставивши ноги в снігу й так само тримаючи палець на гачку. Його шкіра поплямована пурпурово-синім — так буває в надто п'яних для того, щоб збагнути, як сильно вони змерзли. Може, й для того, щоб поцілити, але так ризикувати вона не хоче.

Марджері поправляє вантаж, уповільнюючи мула. Її погляд ковзає вбік. Береги річки дуже круті, надто рясно порослі деревами, щоб продертися крізь них. Мак-Каллоу доведеться чи то переконати відійти, чи переїхати, і спокуса зробити останнє надзвичайно сильна.

Мул поводить вухами. У тиші вона чує биття власного серця, це нескінченне калатання. Відсторонено думає, що не впевнена, чи чула його так гучно раніше.

— Я просто виконую свою роботу, містере Мак-Каллоу. Буду надзвичайно вдячна, якщо даси мені пройти.

Він супиться, зачувши потенційну образу в її надто чемному зверненні. Тоді смикає рушницею, і вона розуміє свою помилку.

— Твою *роботу*... Думаєш, ти така гарна та пишна? Знаєш, що тобі треба?

Він шумно плюється, чекаючи на її відповідь.

— Я сказав, знаєш, що тобі треба, дівчинко?

— Підозрюю, моему варіантові до твого як до неба пішки.

— А, то ти на все маєш відповідь. Думаєш, ми не знаємо, чим ви всі займаєтесь? Думаєш, не знаємо, що ти поширюєш серед поважних богобоязких жінок? Ми знаємо, що в тебе на

думці. В тобі сидить диявол, Марджері О'Гер, і є лише один спосіб вигнати його з такої дівки, як ти.

— Що ж, я б залюбки зупинилась і послухала, але їду у справах, тож, може, продовжимо цю...

— Замовкни!

Мак-Каллоу підіймає рушницю.

— Закрий свій клятий рот.

Вона замовкає.

Він ступає два кроки ближче, широко розставляючи ноги.

— Злізай з мула.

Чарлі неспокійно переступає. Її серце крижинкою підкочується до горла. Якщо вона розвернеться й тікатиме, він її застрелить. Єдиний шлях звідси — вздовж річки. Лісовий ґрунт — суцільна неродюча скеля, дерева надто густі, щоб просуватися вперед. Навколо на кілька кілометрів — ні душі, усвідомлює вона, нікого, крім старої Ненсі, яка повільно простує верховиною.

Вона сама, і він це знає.

Мак-Каллоу стишує голос:

— Я сказав, злізай, *швидко*.

Він підступає на два кроки. Сніг хрустить під його ногами.

Суворя правда для неї та всіх місцевих жінок: байдуже, яка ти розумна, кмітлива, самодостатня — тебе завжди перевершить йолоп зі зброєю. Дуло рушниці так близько, що вона вже зазирає у дві бездонні чорні діри. З риком він раптом впускає зброю, лишаючи бовтатися за спиною на ремені, й хапає віжки. Мул круто розвертається, тож її незграбно кидає вперед на його шию. Вона відчуває, як Мак-Каллоу вп'явся в її стегно. Його інша долоня знову тягнеться по рушницю, подих кислий від перегару, а рука вкрита кіркою бруду. Її верне від цього кожною клітиною тіла.

А тоді вона чує голос — голос Ненсі вдалині.

О, якого миру нам часто бракує!

О, який марний біль володіє нами...

Він підіймає голову. Вона чує «Ні!» та якоюсь віддаленою частиною себе здивовано розуміє, що це зірвалося з її губ.

Його пальці хапають і смикають, рука дотягується до талії, і вона губить рівновагу. В його рішучій хватці, у його зловонному подиху вона відчуває, як її майбутнє зливається у щось чорне й жахливе. Але холод зробив його незграбним. Він заново намащує рушницю, спиною до неї, і в цю мить вона бачить свій шанс. Лівою рукою вона тягнеться назад, у сідельну сумку, і, коли він озирається, впускає віжки, хапає правою з іншого боку й щосили б'є важкою книжкою — бах! — йому в обличчя. Рушниця випадає з його рук, звук тривимірного «хрясь!» луною розходить у деревах, і вона чує, як миттєво змовкає спів. Птахи злітають у небо — мерехтлива чорна хмара крил. Мак-Каллоу падає, а мул, здибившись, кидається вперед від страху, спотикаючись об нього так, що вона ахає й мусить учепитись у ріг сідла, щоб не впасти.

І ось вона вже понад річкою. Подих важко рветься крізь горло, серце калатає. Вона покладається на вірні ноги мула, що знайдуть опору в стрімкій крижаній воді, і не наважується глянути назад — чи звівся на ноги Мак-Каллоу, щоб наздоганяти її.

Три місяці тому

Усі погоджувалися, обмахуючися за дверима крамниці чи проходячи в тіні евкалиптів, що погода нетипово тепла для вересня. Зала зібрань Бейлівілля рясніла запахами господарського мила й несвіжих парфумів від напхом напханих тіл у добрих поплінових сукнях і літніх костюмах. Спека пронизувала навіть обшиті дошками стіни, і деревина кректала й стогнала на знак протесту. Міцно притискаючись до спини Беннета, який продався крізь ряд заповнених місць, вибачаючись перед кожним, хто підводився зі стільця з ледь стримуваним зітханням, Еліс присягалася, що відчуває, як у неї перетікає жар усіх цих тіл, що відхилялися, пропускаючи їх.

«Перепрошую. Перепрошую».

Нарешті Беннет дістався двох порожніх місць, і Еліс, в якій щоки палали від сорому, сіла, не зважаючи на косі погляди людей навколо. Беннет глянув на свій лацкан, змахнувши з нього невидиму нитку, а тоді помітив її спідницю.

— Ти не перевдяглася? — пробурмотів він.

— Ти казав, ми спізнаємося.

— Я не мав на увазі, що ти мусиш іти в домашньому одязі.

Вона намагалася приготувати картопляно-м'ясну запіканку, щоб захопити Енні подавати на стіл щось іще, окрім південної їжі. Але картопля позеленіла, Еліс не вдалося визначити температуру плити, і всю її забризкало жиром, коли вона впустила м'ясо на деко. А коли увійшов Беннет, шукаючи її (вона, звісно, загубила лік часу), то ніяк не міг второпати, чому не можна просто залишити кухонні справи хатній робітниці, коли от-от почнуться важливі збори.

Еліс прикрила рукою найбільшу жирну пляму на спідниці й вирішила тримати її так усю наступну годину. Адже це мало тривати годину. Або дві. Або — боже допоможи їй — три.

Церква і збори. Збори і церква. Іноді Еліс Ван Клів почувалася так, наче просто змінила одне щоденне нудьгування на інше. Ще вранці у церкві пастор Мак-Інтош майже дві години

нападав на грішників, що точно замислили ввергнути містечко у вир нечестя. Тепер же він обмахувався, підозріливо готовий знову взяти слово.

— Взуйся, — прошепотів Беннет. — Хтось може побачити.

— Це все спека, — сказала вона. — У мене ж англійські ноги. Не зовсім звиклі до таких температур.

Вона радше відчула, ніж побачила стомлений осуд чоловіка. Але було дуже спекотно, і вона надто втомилася, щоб зважати на це. Ще й голос промовця мав снодійний вплив, тож вона чула лише десь кожне третє слово: визрівання...» «стручки...» «лушпиння...» «паперові пакети...», — і важко було турбуватися про решту.

Подружнє життя, казали їй, стане пригодною. Подорож до нової країни! Зрештою, вона ж одружилася з американцем. Нова їжа! Нова культура! Нові враження! Вона уявляла себе у Нью-Йорку, у велелюдних ресторанах і на заюрмлених тротуарах, з голочки вбрану в костюм-двійку. Вона писатиме додому, вихваляючись новими враженнями. «А, Еліс Райт? Це не та, що побралася з тим шикарним американцем? Так, я отримала листівку від неї — вона була в опері “Метрополітен” чи то в “Карнегі-холі”...»

Ніхто не попереджав, що в цьому житті буде так багато пустих балачок зі старими тітоньками про добру порцеляну, так багато безглузлого штопання й гаптування, а найгірше — так багато смертельно нудних проповідей. Нескінченні, на десятиліття розтягнуті проповіді та збори. О, як ці чоловіки обожнювали звуки власних голосів! Відчуття було таке, ніби її сварили годинами чотири рази на тиждень.

Повертаючись сюди, Ван Кліви зупинились у щонайменше тринадцяти церквах, і єдина проповідь, яка сподобалась Еліс, була в Чарльстоні, де проповідник так довго базикав, що його паства втратила терпець і вирішила одностайно «переспівати його»: глушити співом, доки той не зрозумів натяк і не зачинив на той день свою релігійну крамничку, явно розсерджений. Від марних спроб священика перекричати голоси, які рішуче здіймалися й гучнішали, її розібрав сміх.

Паства Бейлівілля, штат Кентукі, як прикро зауважила вона, була жадібна до проповідей.

— Просто взуйся, Еліс. Будь ласка.

Вона впіймала на собі погляд місіс Шмідт, у чий вітальні пила чай двома тижнями раніше, і знов перевела погляд на трибуну, намагаючись не здатися *надто* привітною на випадок, якщо тій схочеться запросити її вдруге.

— Що ж, дякую вам, Генку, за пораду щодо зберігання зерна. Упевнений, ви надали всім чималу поживу для роздумів.

Коли Еліс сунула ноги в черевики, пастор додав:

— О, ні, не вставайте, леді та джентльмени. Місіс Брейді просила трохи вашої уваги.

Еліс, цього разу мудро прислухавшись до його слів, знов скинула взуття. До трибуни підійшла низенька жіночка середнього віку — батько назвав би таку «добре впакованою», з твердими підкладками й масивними вигинами, що навіювали асоціації з якісним диваном.

— Щодо пересувної бібліотеки, — сказала вона, обмахуючи шию білим віялом і поправляючи капелюх. — Відбувся певний *поступ*, до якого я хотіла б повернути вашу увагу. Усі ми свідомі того — хм — *плюндрувального* впливу, який мала Депресія на цю велику країну. Так багато уваги було зосереджено на виживанні, що чимало інших боків нашого життя мусили відійти на задній план. Декому з вас, можливо, відомо про *титанічні* зусилля Президента й місіс Рузвельт відновити увагу до грамотності й читання. Що ж, раніше цього тижня мені випала честь чаювати з місіс Ліною Нофсьєр, головою Бібліотечної служби батьківського комітету Кентукі, і вона розповіла нам, що, крім іншого, Управління громадських робіт запровадило систему пересувних бібліотек у кількох штатах — і кілька навіть тут, у Кентукі. Дехто з вас, можливо, чув про бібліотеку, яку вони відкрили в окрузі Гарлан. Так? Що ж, вона виявилася *вельми* успішною. За сприяння самої місіс Рузвельт і УГР...

— Вона єпископалка.

— Перепрошую?

— Рузвельт. Вона єпископалка.

Щока місіс Брейді смикнулася.

— Що ж, ми не триматимемо на неї зла. Вона наша Перша леді й прагне робити дивовижні справи для нашої країни.

— Краще б прагнула знати своє місце, а не мутила скрізь воду, — пикатий чоловік у блідому лляному костюмі смикнув головою й озирнувся, шукаючи згоди.

Через прохід Пеггі Формен нахилилася, щоб поправити спідницю, і саме в цю мить Еліс помітила її, від чого здалося, ніби Еліс на неї витріщається. Пеггі скривилася й задерла свій крихітний носик угору, а тоді буркнула щось дівчині поряд, і та схилилася вперед, щоб змірити Еліс тим самим неприязним поглядом. Еліс відкинулася на сидінні, намагаючись не залитися рум'янцем.

«Еліс, ти тут не обживешся, якщо не знайдеш друзів», — твердив їй Беннет, наче вона могла якось вплинути на Пеггі Формен та її компанію кислих облич.

— Твоя ненаглядна знову кидає прокльони в мій бік, — пробурмотіла Еліс.

— Вона не моя ненаглядна.

— Що ж, а вона вважає, що була.

— Я ж казав тобі. Ми були лише дітьми. Я зустрів тебе, і... ну, ось і вся історія.

— Хотіла б я, щоб ти їй про це сказав.

Він нахилився до неї.

— Еліс, через те, що ти тримаєшся осторонь, люди починають вважати тебе якоюсь... відлюдкуватою...

— Я англійка, Беннете. Ми не створені бути... *привітними*.

— Я лише подумав... що більше участі з твого боку, то краще для нас обох. Тато теж так вважає.

— А. Звісно, вважає.

— Не будь такою.

Місіс Брейді кинула на них погляд.

— Як я казала, завдяки успіху схожих ініціатив у сусідніх штатах, УГР виділила кошти, щоб дати змогу нам створити власну пересувну бібліотеку тут, в окрузі Лі.

Еліс стримала позіхання.

Вдома на комоді стояла фотографія Беннета в його бейсбольній уніформі. Він щойно здійснив хоум-ран, і на його обличчі

застиг вираз характерного напруження й радощів, наче в ту мить він переживав щось неземне. Хотіла б вона, щоб він так дивився на неї знову.

Та коли Еліс Ван Клів дозволяла собі думати про це, то розуміла, що її шлюб був кульмінацією низки випадкових подій: починаючи з розбитого порцелянового собаки, коли вони з Дженні Фітцволтер грали в бадмінтон у приміщенні (надворі дощило — то що їм ще було робити?), до втрати місця у школі секретарів через постійні спізнення і, нарешті, її відверто непристойного випадку в гостях у батькового боса під час різдвяної п'ятики. («Але ж він поклав руку мені на зад, коли я тинялася біля волованів!» — протестувала Еліс. «Не будь вульгарною, Еліс», — здригалася мати.) Ці три події — укупі з інцидентом за участі друзів її брата Гідеона, надмірної кількості ромового пуншу й зіпсованого килима (вона не знала, що пунш містить алкоголь! Ніхто не казав!) — спонукали батьків запропонувати те, що вони називали «періодом роздумів». Він зводився до того, щоб «тримати Еліс удома». Вона чула їхні розмови на кухні: «Вона завжди була такою. Вся у твою тітку Гарріет», — категорично заявив батько, а відтак мати не розмовляла з ним цілих два дні, наче те, що Еліс — породження успадкованих генів, було нестерпною образою.

Отож протягом довгої зими, доки Гідеон ходив на нескінченні бали й коктейльні вечірки, зникав на довгі вихідні у друзів чи розважався в Лондоні, вона поступово зникала зі списків запрошених і сиділа вдома, неохоче займаючись безладним гаптуванням і виходячи в люди лише тоді, коли супроводжувала матір у гості до старезних родичів чи на зібрання Жіночого Інституту, де темами для розмов переважно були торти, складання букетів і «Життя Святих» — наче там буквально намагалися *заморити* її нудьгою. Незабаром вона припинила випитувати подробиці в Гідеона, адже від цього їй тільки гіршало. Натомість постійно дулася, граючи в канасту, злісно шахраювала в «Монополії» або сиділа за кухонним столом, уткнувшись обличчям у руки, й слухала радіо, яке обіцяло цілий світ за межами задушливих закутків її простору.

Тож за два місяці, коли недільним днем на пасторському весняному фестивалі несподівано з'явився Беннет Ван Клів — зі своїм американським акцентом, квадратною щелепою й білявим волоссям, принісши із собою запахи світу за мільйони кілометрів від Суррея, — правду кажучи, був би він Горбанем із Нотр-Даму, вона б і тоді погодилася, що переїзд на брязку-чу дзвіницю справді чудова ідея, залюбки.

Зазвичай чоловіки задивлялися на Еліс, і Беннет одразу закохався в елегантну молоду англійку з великими очима й коротко підстриженим хвилястим волоссям, з чистим ясным голосом, схожих на який він не чув у себе в Лексінгтоні. Як зауважив його батько, вона цілком могла справити за британську принцесу своїми вишуканими манерами й граційним жестом, яким підносила до губ чашку чаю. Коли мати Еліс розкрила, що їхній родовід може похвалитися герцогинею завдяки шлюбу два покоління тому, Ван Клів-старший мало не помер від радощів: «Герцогиня? Герцогиня королівської крові? О, Беннете, хіба це не полестило б твоїй покійній матері?»

Батько і син відвідували Європу з просвітницькою місією від Об'єднаного духовенства Східного Кентукі під Богом, спостерігаючи, як правлять служби віряни за межами Америки. Кільком слухачам містер Ван Клів надав грошову допомогу — на честь своєї покійної дружини Долорес, як він полюбляв наголошувати під час затишшя в розмові. Може, він і бізнесмен, але це нічого не означає, *нічого*, бо він робить це під егідою Господа. Еліс подумала, що він трохи засмучений стриманими й не надто палкими проявами релігійного запалу в церкві Святої Марії. До того ж паству явно ошелешив кипучий рев пастора Мак-Інтоша про вогонь і сірку (бідолашну місіс Арбатнот довелося виводити в бічні двері на свіже повітря). Але те, чого бракувало англійцям у благочесті, зауважив містер Ван Клів, вони сповна компенсували своїми церквами, соборами й усією своєю *історією*. «І хіба це саме собою вже не є духовним досвідом?»

Еліс і Беннет тим часом переймалися власними, не такими благочестивими переживаннями. Розставалися, тримаючись за руки й із палким обожнюванням на обличчях, немов піднесених

у передчутті неминучої окремішності. Надсилали одне одному листи, коли Беннет зупинявся в Реймсі, Барселоні та Мадриді. Особливо шаленого характеру їхнє листування набуло тоді, коли він дістався Риму. А коли повернувся назад, то хіба далеку рідню здивувало, що Беннет освідчився, а Еліс, зі жвавістю пташини, перед якою відчиняють дверцята клітки, цілих півсекунди вагалася, перш ніж відповісти «так, згодна» своєму без тями закоханому — і чарівно засмаглому — американцю. Хто відмовив би красеню з квадратною щелепою, який дивиться на тебе так, наче ти з пряденого шовку? Всі інші цими днями дивилися на неї, як на прокажену.

— Але ж ти сама досконалість, — казав їй Беннет, тримаючи великим і вказівним пальцями її вузький зап'ясток, коли вони сиділи на гойдалці в саду її батьків, піднявши коміри, щоб захиститися від легкого вітру, а їхні отці поблажливо дивилися з вікна бібліотеки, обидва (кожен із власних причин) відчуваючи полегшення від цього союзу. — Ти така тендітна й витончена. Як чистокровна скакова.

Він промовляв «ви-итончена».

— А ти до смішного гарненький. Наче кінозірка.

— Мати полюбила б тебе. — Він провів пальцем по її щоці. — Ти мов порцелянова лялечка.

Минуло півроку, і Еліс була цілком упевнена, що він більше не вважає її порцелянвою лялечкою.

Вони побралися швидко, пояснивши поспіх необхідністю містера Ван Кліва повертатися до справ. Еліс здавалося, наче весь її світ перекинувся: щастя п'янило її так сильно, як, бувало, гнітив смуток під час довгої зими. Мати спакувала її валізу з тим самим злегка непристойним захватом, з яким розповідала всім у своєму колі про милого американського чоловіка Еліс та його заможного батька-промисловця. Гарно було б, якби вона мала хоч трохи згорьований вигляд від думки, що її єдина донька переїздить до частини Америки, де ще не бував жоден з її знайомих. Утім, Еліс, мабуть, так само не терпілося поїхати. Лише її брат відверто тужив, та вона була цілком упевнена, що, з'їздивши раз на вихідні до друзів, він оговтається.

— Звичайно, я приїду з тобою побачитися, — казав Гідеон. Вони обоє знали, що цього не станеться.

Медовий місяць Беннета й Еліс складався з п'ятиденної подорожі до Сполучених Штатів і далі трасою з Нью-Йорка до Кентукі. (Вона заздалегідь читала про Кентукі в енциклопедії й неабияк зачарувалась усіма тими кінними перегонами. Це схоже було на День дербі, розтягнутий на рік.) Вона захоплюючись скрикувала від усього: їхньої габаритної автівки, розміру величезного океанського лайнера, діамантового кулона, який купив їй Беннет у лондонській крамниці «Берлінгтон Аркейд». І не заперечувала, що містер Ван Клів не відходив від них усю подорож. Зрештою, грубо було б залишати літнього чоловіка самого, а вона почувалася надто сповненою захвату від думки про від'їзд із Суррея, з його мовчазними салонами й постійною атмосферою осуду, щоб зважати на це.

Якщо Еліс і відчувала неясне невдоволення, що містер Ван Клів причепився до них як реп'ях, вона придушувала його, всіма силами намагаючись бути приємнішою версією себе, чого явно очікували обидва чоловіки. На лайнері від Саутгемптона до Нью-Йорка їй із Беннетом принаймні вдавалося самим прогулятися палубами після вечері, доки його батько працював над діловими паперами чи розмовляв зі старими за столом капітана. Сильна рука Беннета міцно пригорнула її, а вона підносила до очей ліву руку з новою блискучою золотою обручкою, дивуючись тому, що вона, Еліс, — *заміжня жінка*. І коли вони прибули до Кентукі, то сказала собі, що стане *остаточно* заміжньою, адже їм трьома більше не доведеться ділити одну каюту, розмежовану фіранками, як раніше.

— Це не зовсім той посаг, що я мала на думці, — шепотіла вона у своїй натільній сорочці й піжамних штанах. Менш одягненою вона не почувалася зручно, відколи однієї ночі містер Ван Клів-старший, напівсонний, переплутав фіранку їхньої подвійної койки з дверима вбиральні.

Беннет поцілував її в лоб.

— Це все одно було б недоречно, так близько від батька, — у відповідь прошепотів він. А тоді поклав між ними довгий валик («Інакше я не зможу стримати себе»), і вони лежали

впритул, цнотливо тримаючись за руки в темряві, гучно дихаючи, а величезний корабель ходив ходою під ними.

Озираючись назад, вона пригадувала цю довгу подорож, наповнену придушеним бажанням, таємними поцілунками за шльопками, шаленою уявою, доки море здіймалося й опало під ними.

— Ти така гарна. Все буде зовсім інакше, коли повернемося додому, — шепотів він їй на вухо, а вона дивилась у його вродливе, точене обличчя й занурювалася лицем у його солодку запашну шию, гадаючи, як довго зможе це витримувати.

А потім, після нескінченної автомобільної подорожі із зупинками — тут у священника, там у пастора, усю дорогу від Нью-Йорка до Кентукі, — Беннет оголосив, що вони житимуть не в Лексінгтоні, як вона гадала, а в маленькому містечку трохи далі на південь. Вони проїхали повз місто й рушили далі, тоді як дороги звужувалися й вкривалися пилом, а будівлі траплялися вряди-годи, довільними скупченнями в тіні безмежних лісистих гір. Тут гарно, запевняла вона його, приховуючи розчарування від вигляду головної вулиці Бейлівілля, з купкою цегляних будівель і вузькими дорогами, що простували в нікуди. Їй цілком подобається сільська місцевість. І можна їздити до міста, як її мати до крамниці Сімпсона у Стренді, адже так? Із тим самим ентузіазмом вона намагалася зустріти звістку, що принаймні перший рік вони житимуть із містером Ван Клівом («Я не можу покинути батька самого, доки він оплакує матір. У всякому разі не тепер. Не будь такою засмученою, серденько. Це другий за величиною будинок у місті. І в нас буде власна кімната»). А коли нарешті вони опинились у тій кімнаті, то все пішло настільки шкереберть, що Еліс не знала, чи є взагалі для цього слова.

Із тим самим скреготом зубів, з яким терпіла школу-пансіон і Клуб Поні, Еліс намагалася призвичаїтися до життя в кентукійському містечку. Це був *справжній* культурний зсув. Вона могла, якщо дуже намагалася, знайти певну грубу красу в пейзажі з його неосяжними небесами, порожніми дорогами й повзучим світлом, його горами, де між тисяч дерев блукали

справжні дикі звірі, а верховіття зачіпали орли. Вона була зачарована розміром усього, безмежними відстанями, що здавалися вічними, наче їй довелося трохи пересунути масштаби свого світогляду. Але, правду кажучи, писала вона у своїх листах до Гідеона, решта була геть нестерпна.

Життя у великому білому будинку видавалося їй гнітючим, хоча Енні, майже безмовна хатня робітниця, звільнила її від більшості домашніх обов'язків. Це справді був один із найбільших будинків у місті, однак набитий важкими антикварними меблями. Кожну поверхню заставили пізніми фотографіями місіс Ван Клів, або декоративними речами, або незворушними порцеляновими ляльками — «улюбленицями матері», як зазначав кожен із чоловіків, варто було лише Еліс спробувати зрушити їх хоч на сантиметр. Вибагливий благочестивий вплив місіс Ван Клів висів над будинком, наче пелена.

«Матері б не сподобалися розкладені отак валики, правда, Беннете?»

«О ні. Мати мала дуже тверді погляди на м'які меблі».

«Мати справді любила свої гаптовані псалми. Авжеж, хіба пастор Мак-Інтош не казав, що в жодної жінки у всьому Кентуکی не бачив такого тонкого накладного шва?»

Постійна присутність містера Ван Кліва здавалася їй нестерпною. Він розпоряджався, що їм робити, що їсти, самим перебігом їхнього дня. Не терпів бути осторонь того, що відбувається, навіть якщо вона з Беннетом просто заводила грамофон у себе в кімнаті — вривався без попередження: «Це така в нас тепер музика, га? Ет, краще постав щось із Білла Монро. Старого Білла не перевершити. Ну ж бо, хлопче, приberi цей тріскіт і постав щось зі старого Білла».

Якщо він випивав келих-другий бурбону, такі заяви лунали часто й швидко, а Енні знаходила привід чкурнути на кухню, доки він не розійшовся й не почав прискіпуватися до вечері. Він просто в жалобі, бурмотів Беннет. Не можна винуватити людину за те, що не хоче лишатися наодинці із собою.

Беннет, як вона швидко помітила, ніколи не суперечив батькові. За рідкісних випадків, коли Еліс висловлювала незгоду й казала, що ні, насправді вона ніколи не була любителькою

свинячих відбивних — чи що особисто вона вважає джазову музику більш захопливою — обидва чоловіки впускали виделки й дивилися на неї з таким враженням осудом, наче вона зірвала з себе одяг і витанцьовує джигу на обідньому столі.

— Чому ти така незговірлива, Еліс? — шепотів Беннет, коли батько виходив віддавати накази Енні. Вона швидко зтямила, що безпечніше взагалі не висловлювати власної думки.

За межами будинку було не надто краще: серед мешканців Бейлівілля вона була об'єктом споглядань — тим самим оцінювальним оком, яким дивилися на все «чуже». Більшість людей у містечку були фермерами. Здавалося, що все їхнє життя перебігало на ділянці радіусом у кілька кілометрів і вони знали одне про одного геть усе. Вочевидь, були якісь іноземці на підконтрольних Ван Кліву Гоффманських копальнях, де проживали близько п'ятисот шахтарських родин з усієї земної кулі. Та оскільки більшість гірняків мешкала в житлах, що їх надала компанія, ходили до крамниці, школи й лікаря, що належали компанії, й були надто бідні, щоб дозволити собі власні автівки або коней, то рідко коли хтось із них з'являвся в межах Бейлівілля.

Щоранку містер Ван Клів із Беннетом вирушали на автомобілі містера Ван Кліва до копальні й поверталися невдовзі після шостої. У проміжку Еліс доводилося коротати час у будинку, який їй не належав. Вона намагалася потоваришувати з Енні, але жінка, через поєднання мовчанки й надміру жвавої хатньої роботи, дала їй зрозуміти, що не має наміру підтримувати розмови. Еліс зголосилася куховарити, однак Енні повідомила її, що містер Ван Клів дуже *вибагливий* щодо своєї дієти й любить лише південну кухню, чемно припустивши, що Еліс нічого про неї не знає.

У більшості господарств вирощували власні овочі та фрукти, і мало було таких, де не тримали свиню-двох чи зграю курей. Був один продовольчий магазин, під дверима якого навалювали величезні мішки борошна й цукру, а полиці щільно заставляли консервами. І лише один шинок: «Швидко й смачно», із зеленими дверима й суворими інструкціями, що клієнти «повинні бути в черевиках». Там подавали

страви, про які вона ніколи не чула, як-от: смажені зелені помідори, листову капусту й те, що називали печивом, хоча насправді це було щось середнє між оладками та перепічками. Вона якось спробувала спекти такі, але на вередливій плиті вони вийшли не м'які й пружні, як у Енні, а такі тверді, що зі стуком падали на тарілку (вона могла присягнути, що Енні зурочила їх).

Кілька разів Еліс отримувала запрошення на чай від місцевих леді й намагалася зав'язати розмову. Але виявилось, що їй майже нема про що говорити, адже вона безнадійна в гаптуванні (яким, здавалось, одержимі тут усі) й нічого не знає про імена, що фігурують у місцевих плітках. Кожне чаювання після першого наче обов'язково мало починатися з історії про те, як Еліс запропонувала до свого чаю «печиво» замість «тістечок»¹ (інші жінки вбачили у цьому прояв істерії).

Врешті-решт легше було просто сидіти на ліжку в їхній із Беннетом кімнаті й перечитувати ті кілька журналів, що вона купила в Англії, або писати чергового листа Гідеону, в якому вона намагалася не розкривати, яка нещасна.

Поступово Еліс збагнула, що просто змінила одну домашню в'язницю на іншу. Подеколи їй нестерпно було черговий вечір споглядати, як батько Беннета зачитує біблійні тексти зі скрипучого крісла-гойдалки на ганку («Слово Боже має бути єдиною підживою для розуму, яка нам потрібна, хіба не так казала мати?»), доки вона сидить, вдихаючи запах просякнутих мастилом ганчірок, які вони палили, щоб відганяти москітів, і лагодить зношені латки на його одязі («Бог ненавидить марнотратство — гей, ці штани бачили лише чотири роки, Еліс. У них ще чимало життя»). Еліс бурмотіла про себе, що якби Богові довелося сидіти в напівтемряві й штопати чужі штани, то Він, імовірно, придбав би Собі гарну нову пару в «Крамниці для джентльменів» Артура Дж. Гармона в Лексінгтоні. Але натягнуто всміхалася й напружено вдивлялась у стібки. А Беннет тим часом ходив

¹ Британці називають печиво «biscuits», американці — «cookies», Еліс ужила слово, до якого звикла змалечку. (Тут і далі прим. пер.)

з такою міною, наче його обхитрували, а він не може збагнути, що і як сталося.

— Отже, якого Сема Гілла являє з себе та пересувна бібліотека?

Різкий поштовх Беннетового ліктя вивів Еліс із її марень.

— Одну таку заснували в Міссісіпі, возять книжки човнами, — гукнув голос із глибини зали.

— Нашими річками що вгору, що вниз ніякими човнами не пройдеш. Надто мілкі.

— Гадаю, заплановано використовувати коней, — сказала місіс Брейді.

— Возитимуть конями вгору-вниз по ріці? Маячня.

Перша партія книжок уже прибула з Чикаго, продовжувала місіс Брейді, наступні в дорозі. Буде великий вибір художньої літератури, від Марка Твена до Шекспіра, і прикладної, що міститиме рецепти, поради з домогосподарства й допомогу у вихованні дітей. Будуть навіть комікси — від цього одкровення деякі діти заверещали від захвату.

Еліс глянула на свій наручний годинник, гадаючи, коли вже отримає своє фруктове морозиво. Єдине, що було в цих зборах хорошого, це те, що не доводилося стирчати в приміщенні цілий вечір. Вона вже із жахом уявляла, якими будуть зими, коли стане важко знаходити привід для втечі.

— У кого з чоловіків є час роз'їжджати? Нам працювати треба, а не робити світські візити з останнім виданням «Жіночого домашнього журналу».

Залою прокотилася хвиля сміху.

— Хоча Том Фарадей любить роздивлятися жіночу білизну в каталозі «Сірз». Я чув, він годинами просиджує з тим у садовому туалеті!

— Містере Портеус!

— Не чоловіки, а жінки, — почувся голос.

Миттєво запанувала тиша.

Еліс озирнулася. До задніх дверей притулилася жінка в темно-синьому бавовняному пальті з закоченими рукавами. На ній були шкіряні бриджі, чоботи нечищені. Їй могло бути тро-

хи менше або більше сорока, вона мала гарне обличчя й довге темне волосся, зав'язане недбалим вузлом на потилиці.

— Жінки роз'їжджають. Доставляють книжки.

— Жінки?

— Самотужки? — пролунав чоловічий голос.

— Наскільки мені відомо, Бог дав їм дві руки й дві ноги, як і чоловікам.

Аудиторією прокотився короткий шепіт. Еліс придивилась уважніше, заінтригована.

— Дякую, Марджері. Там, в окрузі Гарлан, у них шість жінок, і вся система налагоджена й працює. І, як я казала, ми робити мемо дещо схоже тут. Ми вже маємо двох бібліотекарів, і містер Гізлер дуже люб'язно позичив нам пару своїх коней. Я хотіла б скористатися цією нагодою й подякувати йому за щедрість.

Місіс Брейді жестом запросила молодшу жінку вийти вперед.

— Багато хто з вас також знає міс О'Гер...

— О, ми чудово знаємо всіх О'Герів.

— Тоді вам буде відомо, що останніми тижнями вона працювала над тим, як допомогти нам у наших приготуваннях. До нас ще долучилася Бет Пінкер — встань, Бет... — дівчина з ластовинням, кирпатим носом і руським волоссям ніяково підвелася й одразу ж знову сіла, — ...яка працює з міс О'Гер. Однією з багатьох причин, чому я скликала це зібрання, є те, що нам потрібно більше таких леді, які розуміють ази літератури та її організацію, щоб ми могли рухатися далі з цим найгіднішим із суспільних проєктів.

Містер Гізлер, постачальник коней, підвів руку. Він устав і, повагавшись якусь мить, заговорив з тихою впевненістю:

— Що ж, я гадаю, це добра ідея. Моя рідна мати була завзятою читачкою, і я запропонував свій старий молочний сарай під бібліотеку. Я вірю, що всі розважливі люди серед присутніх мають підтримувати це. Дякую вам.

Він знову сів.

Марджері О'Гер притулилася спиною до письмового столу перед слухачами й нерухомо вдивлялася в море облич. Еліс зауважила шепіт стриманого невдоволення, що розповзався кімнатою, і, здавалось, воно було спрямоване проти тієї жінки.

Також вона зауважила, що Марджері О'Гер начебто анітрохи цим не стурбована.

— Ми маємо охопити великий округ, — додала місіс Брейді. — Нам не впоратися лише з двома дівчатами.

Жінка в передніх лавах гукнула:

— То що це таке буде? Ця кінна бібліотека?

— Ну, треба буде їздити до найвіддаленіших поселень і надавати матеріали для читання тим, хто може не мати можливості подорожувати до окружних бібліотек, скажімо, через погане здоров'я, слабкість чи брак транспортних засобів.

Вона опустила голову так, щоб бачити з-над окулярів у формі півмісяця.

— Хотіла б додати, що мета цього — допомогти поширювати освіту, допомогти донести знання до тих місць, де нині його, на жаль, бракує. Наш президент і його дружина вірять, що цей проект може заново вивести знання і навчання на передій план сільського життя.

— Я не дозволю своїй леді їздити ні в які гори, — почувлося ззаду.

— Ти просто боїшся, що вона не приїде назад, так, Генрі Портеусе?

— Можете взяти мою. Я ще й зрадію, якщо вона поїде й ніколи не повернеться!

Залою прокотився вибух сміху.

Місіс Брейді розчаровано підняла голос.

— Джентльмени! Будь ласка. Я прошу когось із наших леді зробити внесок до громадського добробуту й долучитися. УГР надасть коня й книжки, від вас треба буде лише присвятити хоча б чотири дні на тиждень тому, щоб розвезити їх. Будуть ранні підйоми й довгі дні, зважаючи на топографію нашого прекрасного краю, але я вірю, що винагорода буде величезною.

— То чому б вам цього не робити? — долинув голос іззаду.

— Я б зголосилася, але, як багато хто з вас знає, дуже му-чуся зі своїми стегнами. Доктор Гарнет попередив мене, що їздити верхи на такі відстані буде завеликим фізичним навантаженням. В ідеалі, ми шукаємо добровольців серед наших молодших леді.

— Небезпечно молодій леді їздити самій. Я проти.

— Це неправильно. Жінки мають за домом дивитися. А далі що? Жінки в шахтах? Дрова возитимуть?

— Містере Сіммондз, якщо ви не бачите, що є велетенська різниця між вантажівкою з дровами й примірником «Дванадцятої ночі», то — боже допоможи економіці Кентукі, бо тоді я не знаю, куди ми рухаємося.

— У родинях треба Біблію читати. Нічого іншого. Хто взагалі угледить, що вони там написали? Знаєте ж, які вони там, на півночі. Можуть поширювати всілякі божевільні ідеї.

— Це книжки, містере Сіммондз. Ті самі, що ви вивчали, коли були хлопчиком. Утім, зрештою, я пам'ятаю: ви більше полюбляли смикати за кіски дівчат, ніж читати.

Ще один вибух сміху.

Ніхто не ворухнувся. Одна жінка подивилася на свого чоловіка, але той лише злегка хитнув головою.

Місіс Брейді піднесла руку.

— О, забула згадати. Ця робота *оплачується*. Винагорода становитиме близько двадцяти восьми доларів на місяць. Отже, хто хоче долучитися?

Почувся короткий шепіт.

— Я не можу, — промовила жінка з екстравагантнo підкотим рудим волоссям. — Не з чотирма дітьми до п'яти років.

— Просто не розумію, навіщо наш уряд марнує тяжко зароблені гроші платників податків на те, щоб розвозити книжки людям, які навіть читати не вміють, — промовив Пикатий. — Авжеж, половина з них навіть до церкви не ходить.

У голосі місіс Брейді прорізалася нотка легкого розпачу.

— Випробний термін — місяць. Ну ж бо, леді. Я не можу повернутися й сказати місіс Нофсьєр, що жодна людина в Бейлівіллі не зголосилася. Якою ж громадою вона тоді нас вважатиме?

Ніхто не озвався. Тиша затяглася. Ліворуч від Еліс у вікно ліниво билася бджола. Люди почали соватися на місцях.

Місіс Брейді, непохитна, обвела збори поглядом.

— Ну ж бо. Не допустімо ще одного інциденту, як зі збирачами коштів для сиріт.

Вочевидь, багато пар взуття раптом зажадали пильної уваги.
— Жодна? Справді? Що ж... Отже, Іззі буде першою.

Маленька, майже ідеально кругленька дівчина, напівприхована в набитій залі, піднесла обидві руки до рота. Еліс радше побачила, ніж почула, як губи дівчини невдоволено ворухнуться:

— Мамо!

— Один доброволець є. Моя маленька дівчинка не злякається виконати свій обов'язок для нашої країни, так, Іззі? Ще хтось?

Ніхто не озвався.

— Жодна з вас? Ви не вважаєте читання важливим? Не вважаєте, що конче потрібно заохочувати до освіти родини, яким пощастило менше? — вона гнівно подивилася на збори. — Що ж. Це не та відповідь, на яку я очікувала.

— Я згодна, — серед тиші промовила Еліс.

Місіс Брейді примружилася, піднісши руку над очима.

— Це місіс Ван Клів?

— Так, це я. Еліс.

— Ти не можеш брати участь, — тривожно прошепотів Беннет.

Еліс нахилилася вперед.

— Мій чоловік щойно казав мені, що твердо вірить у важливість громадянського обов'язку, як вірила його любя мати, тож я буду щаслива долучитися.

Шкіру закололо від поглядів усієї зали, що перекинулися на неї.

Місіс Брейді стала обмахуватися трохи енергійніше.

— Але ж... ви не орієнтуєтесь у цих місцях, любя. Не думаю, що це буде дуже розважливо.

— Так, — прошипів Беннет, — зовсім не орієнтуєшся, Еліс.

— Я покажу їй. — Марджері О'Гер кивнула на Еліс. — Їздитиму з нею маршрутами тиждень-другий. Ми можемо дати їй працювати ближче до міста, доки не набуде чуття.

— Еліс, я... — прошепотів Беннет. Він наче спалахнув і кинув погляд на батька.

— Ви вмієте їздити верхи?

— З чотирьох років.

Місіс Брейді задоволено хитнулася назад на своїх підборах.

— Що ж, ось бачите, міс О'Гер. Тепер у вас дві бібліотекарки.

— Це лише початок.

Марджері О'Гер усміхнулася Еліс, а Еліс усміхнулася навзаєм, майже перед тим, як збагнула, що робить.

— Що ж, я взагалі не вважаю, що це розумна ідея, — промовив Джордж Сіммондз. — Завтра напишу губернатору Гетчу і так йому й перекажу. Я вважаю, що посилати кудись молодих жінок самих — неминучий шлях до біди. І я не бачу нічого, окрім насадження безбожних ідей і поганої поведінки від усього цього нездорового задуму, Перша леді чи ні. Гарного дня, місіс Брейді.

— Гарного дня, містере Сіммондз.

Публіка почала важко підводитися з місць.

— Побачимось у бібліотеці в понеділок уранці, — сказала Марджері О'Гер, коли вони вийшли на сонячну вулицю. Вона простягнула долоню й потисла руку Еліс. — Можете звати мене Мардж.

Вона кинула погляд у небо, почепила на голову капелюх із широкими шкіряними крисами й рушила до великого мула, вітаючи його з таким радісним подивом, наче той був давнім другом, з яким вона щойно зіткнулася на вулиці.

Беннет подивився їй услід.

— Місіс Ван Клів, я гадки не маю, що ви робите.

Він промовив це двічі, перш ніж вона згадала, що це й справді тепер її ім'я.

Бейлівілль нічим не вирізнявся серед містечок південних Аппалачів. Притулившись між двох хребтів, він складався з двох головних вулиць із нерівномірної суміші цегляних і дерев'яних будинків, що сходилися літерою V. Від них відгалужувалися безліч в'юнких вуличок і доріжок, що вели нижче — до віддалених ущелин, як називали тут невеличкі долини, і вище — до розсипу гірських будиночків уздовж порослих лісом хребтів. У тих будинках, що біля верхніх річкових закрутів, традиційно мешкали заможніші й респектабельніші родини — легше було забезпечити собі гідне життя на цих положистих землях і легше сховати самогонного пристрій у диких, вищих хашах, — та оскільки час не стояв на місці, то наплив шахтарів і керівників, тонкі зміни в демографії містечка й округу означали неможливість і далі судити, хто є хто, лише за відрізком вулиці, на якому живеш.

Бейлівілльська кінна бібліотека УГР мала розміститись у крайній дерев'яній хижці на Спліт-Крик — вулиці, куди звертали праворуч з Мейн-стріт і де мешкали канцелярські працівники, крамарі й ті, хто жив радше з того, що продавав, ніж з того, що вирощував. Будинок стояв на самій землі, на відміну від багатьох нижчих будівель, збудованих на палях, що захищали їх від весняних паводків. Ховаючись у напівтіні величезного дуба ліворуч, будівля займала площину приблизно п'ятнадцять на дванадцять кроків. До головного входу вів маленький проліт хитких дерев'яних сходів, а чорним ходом слугували дерев'яні двері, такі широкі, що можна було корів водити.

— Так я зможу познайомитися з усіма в місті, — сказала вона двом чоловікам за сніданком, коли Беннет укотре засумнівався в розважливості дружини, що виходила на роботу. — Ви ж цього хотіли, чи не так? Заразом не плутатимуся цілий день в Енні під ногами.

Еліс вже помітила, що коли говорять із надмірним британським акцентом, їм важче не погодитися з нею. Останніми тижнями вона почала розмовляти відверто по-королівському.

— І, звісно, я матиму можливість спостерігати, хто потребує релігійної підтримки.

— Вона має рацію, — сказав містер Ван Клів, виймаючи з-за щоки шматочок свинячого хрящика й обережно кладучи його на край тарілки. — Хай займається цим, доки не підуть діти.

Еліс із чоловіком старанно уникали дивитись одне на одного.

Зараз Еліс наближалася до одноповерхової будівлі, підгилуючи чоботами грудки землі на дорозі. Вона піднесла руку до брови й примружилася. Свіжа вивіска оголошувала: «КІННА БІБЛІОТЕКА США, УТР», а зсередини вибуховими чергами лунав стукіт молотка. Минулого вечора містер Ван Клів дозволив собі деякі вольності, а сьогодні прокинувся, рішуче налаштований знайти вади в усьому, що робилося в його будинку. Навіть у чиємусь подиху. Вона крадькома натягла бриджі, а потім упіймала себе на тому, що тихо наспівує дорогою до бібліотеки, довжиною майже кілометр, просто від радості, що може бути деінде.

Вона відійшла на кілька кроків, намагаючись зазирнути всередину, аж тут почула низький рев двигуна, що наближався, і водночас інший, хаотичніший звук, який не могла чітко визначити. Миттю озирнулася назустріч вантажівці, помітила шокований вираз обличчя водія.

— Стій! Обережно!

Еліс крутнулася. Просто на неї вузькою стежкою галопував кінь без вершника — вузда ляскає, віжки заплуталися в хирлявих ногах. Коли вантажівка крутнула, щоб уникнути зіткнення, кінь сахнувся, оступився, штовхнувши Еліс, і та розтяглася в пилюці.

Вона неясно усвідомила, як повз неї промайнула пара широких штанів, пролунав гудок клаксона й цокіт копит. «Тихше... тихше. Тихше, хлопчику...»

— Ой! — Вона потерла лікоть. У голові дзвеніло від удару. Коли нарешті сіла, то побачила, що за кілька метрів від неї чоловік тримає повід і гладить шию коня, намагаючись угамувати його. Очі тварини закотилися, а вени на шії роздулися, нагадуючи рельєфну мапу.

— От дурень! — До них підтюпцем бігла дорогою молода жінка. — Старий Венс навмисно вдавив клаксона, і він скинув мене на дорогу.

— З вами все гаразд? Нічогенько ви впали.

Чоловік подав їй руку й допоміг підвестися. Еліс встала, кліпаючи очима, і глянула на власника руки: високий, у широких штанах на підтяжках і картатій сорочці, очі м'які від співчуття. З кутка його рота досі стирчав гвіздок. Він виплюнув його в долоню й сунув до кишені, перш ніж потиснути їй руку.

— Фредерік Гізлер.

— Еліс Ван Клів.

— Англійська наречена.

Його долоня була грубою на дотик.

Між ними, задихаючись, виринула Бет Пінкер і висмикнула віжки з рук Фредеріка Гізлера, буркнувши:

— Скутере, у тебе мізків зроду не було.

Чоловік розвернувся до неї.

— Я ж казав тобі, Бет. Тут не можна пускати англійських чистокровок у галоп. Вони від цього заводяться, як пружини. Перші двадцять хвилин їди пішки, і буде слухняний цілий день.

— Хто має час ходити пішки? Мені треба опівдні бути у Пейнт-Лік. Чорт, він мені найкращі бриджі порвав.

Бет потягла коня до посадкового містка, і далі буркочучи собі під носа, а тоді різко обернулася.

— О. Ви новенька? Мардж просила переказати вам, що вже їде.

— Дякую.

Еліс підняла долоню, а тоді стала вибирати дрібненькі камінці, що в неї уп'ялися. Вони дивилися, як Бет перевірила сидельні сумки, знову вилаялася, розвернула коня й легким галопом пустилася в дорогу.

Фредерік Гізлер знов обернувся до Еліс, хитаючи головою.

— Ви точно цілі? Можу дати вам трохи води.

Еліс намагалася надати собі безтурботного вигляду, наче лікоть не пульсував болем і вона щойно не збагнула, що її верхню губу прикрашає тонкий шар піску.

— Усе гаразд. Я просто... посиджу тут, на сходах.

— Тобто на поріжку? — усміхнувся він.

— Так, і на ньому теж, — сказала вона.

Літературно-художнє видання

МОЙЄС Джоджо Подаруй мені зірку

Роман

Головний редактор *С. І. Мозгова*
Відповідальний за випуск *О. В. Приходченко*
Редактор *В. В. Пасічна*
Художній редактор *А. О. Попова*
Технічний редактор *В. Г. Євлахов*
Коректор *О. В. Ушкалова*

Підписано до друку 11.11.2019. Формат 84х108/32.
Друк офсетний. Гарнітура «Literaturna». Ум. друк. арк. 21.
Наклад 12 500 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61001, м. Харків, вул. Б. Хмельницького, буд. 24
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано у ПРАТ «Харківська книжкова фабрика “Глобус”»
61052, м. Харків, вул. Різдвяна, 11.
Свідоцтво ДК № 3985 від 22.02.2011 р.
www.globus-book.com

• за телефонами довідкової служби
(050) 113-93-93 (МТС); (093)170-03-93 (life);
(067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88

• на сайті Клубу: www.bookclub.ua
• у мережі фірмових магазинів
див. адреси на сайті Клубу або за QR-кодом

Надсилається безоплатний каталог

Запрошуємо до співпраці авторів
e-mail: publish@ksd.ua

**Запрошуємо до співпраці художників,
перекладачів, редакторів**
e-mail: editor@ksd.ua

**Для гуртових
клієнтів**

Харків
тел./факс +38(057)703-44-57
e-mail: trade@ksd.ua

Київ
тел./факс +38(067)575-27-57
e-mail: kyiv@ksd.ua

Мойєс Д.

М74 Подаруй мені зірку : роман / Джордж Мойєс ; пер. з англ.
Д. Петрушенко, О. Чупи. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб
Сімейного Дозвілля», 2020. — 400 с.

ISBN 978-617-12-7096-1

ISBN 978-0-718-18320-2 (англ.)

Еліс просто хотіла бути щасливою. Гадала, що одруження подарує їй те, про що вона так мріяла. Але коли рідна Англія лишилася за океаном, Кентукі зустрів її задухою та консерватизмом. Чоловік, який у всьому слухався батька, почуття скутості — те, що отримала Еліс. Тож коли в містечку почали шукати волонтерів для пересувної бібліотеки, вона не вагаючись зголосилася. Тут Еліс знайомиться з Марджері, яка не кориться закам'янілим традиціям і знає, як це — бути по-справжньому щасливою та вільною. Життя Еліс карколомно змінюється. І чоловік, який був для неї всім, виявляється чужим. Бо вона вже давно кохає іншого. Того, з ким зможе стати собою...

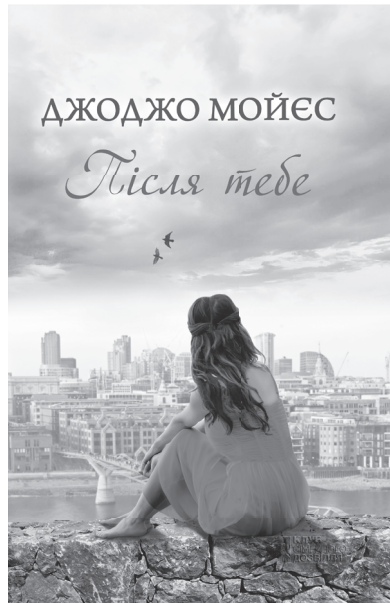
УДК 821.111

«Підштовхуй себе. Не засиджуйся». Саме цього паралізований Вілл вчить Луїзу, свою молоду доглядальницю. Вона мешкає з батьками, знає напевне, скільки кроків від зупинки до її будинку, але навіть не уявляє, як воно — жити на повну. А він після жахливої аварії цілком втратив сенс життя, сховавши всі почуття під маскою збайдужілого циніка... Такими вони були до зустрічі одне з одним. Але головне — якими стали! «Живи на повну. Просто живи».

Довгоочікуване продовження роману Джорджо Мойєс! Післямова до голлівудської історії кохання Лу і Вілла!

Шість місяців поряд із прикутим до інвалідного візка Віллом змінили Луїзу. Марно вона намагалася навчитися жити після нього... Попереду — повернення додому та відчайдушні спроби почати все спочатку. Ліки від болю Лу відшукає серед товаришів у нещасті, поділившись у групі підтримки своїми печалями, радощами, надіями та напрочуд неїстівним печивом. І зустріне Сема, який знає все про життя і смерть, сильного, мужнього і до нестями закоханого...

1946 рік. Френсіс, Евіс, Маргарет і Джин мріяли зустрітися зі своїми чоловіками після тривалої розлуки. Так само, як і майже 600 інших жінок, які разом із солдатами плывуть до своїх «половинок» на борту «Вікторії» — колишнього військового авіаносця. Наречені, що жодного разу не бачили своїх наречених; дружини, що не знають, чи живі ще їхні чоловіки, чи пам'ятають про них... На борту Френсіс знайомиться з молодим морським піхотинцем Генрі. Вони бояться відкрити душу одне одному, намагаються забути про своє минуле. Френсіс і не уявляє, наскільки ця подорож змінить її життя...

Лу Кларк намагається покінчити зі своїм минулим і переїздить до Нью-Йорка. В Англії вона залишає Сем, який колись допоміг їй оговтатися від болю втрати. А тепер Лу фактично тікає від чоловіка, прирікаючи їхні стосунки на випробування відстанню. У великому місті дівчина починає життя спочатку і влаштовується на роботу до заможного сімейства Гопніків. Вона відразу опиняється у вирі їхніх таємниць та пристрастей, розчиняючись у чужій родині. Лу не вистачає часу навіть на коротку розмову із Семом, який щодня віддаляється... Але коли одного дня доля випадково зіштовхує її з чоловіком на ім'я Джошуа Райан, усе змінюється. Та от чи змінить нове кохання саму Лу? Чи зможе вона нарешті віднайти щастя і припинити розриватися між минулим та майбутнім?

